

Bijlage - Overzicht overheidsmaatregelen met raakvlak leven lang ontwikkelen

Het rijk heeft een randvoorwaardelijke rol bij een leven lang ontwikkelen. In onderstaande tabel worden de belangrijkste rijksbrede acties toegelicht die een duidelijk raakvlak hebben met leven lang ontwikkelen. Daarbij is onderscheid gemaakt tussen generieke en specifieke acties. Dit overzicht bevat de stand van zaken in september 2018.

Generieke acties

	Inzet	Stand van zaken	Toelichting
A	Duurzame inzetbaarheid		
A.1	ESF-regeling duurzame inzetbaarheid (subsidieregeling)	Subsidieregeling wordt opengesteld van 1 oktober 2018 t/m 26 oktober 2018.	<p>Werkgevers, O&O-fondsen en samenwerkingsverbanden met sociale partners kunnen op grond van deze regeling subsidie aanvragen om de duurzame inzetbaarheid van werknemers en zelfstandigen te bevorderen. Het doel van duurzame inzetbaarheid is mensen langer en productief aan het werk te houden en in te zetten op leeftijdsbewust personeelsbeleid.</p> <p>Voor het thema duurzame inzetbaarheid is vanuit SZW € 101 miljoen beschikbaar. € 25 miljoen staat open voor regionale en (inter)sectorale projecten.</p>
B	Arbeidsmarkt		
B.1	Aanpak krapte op de arbeidsmarkt (brief TK)	TK heeft deze brief 15 juni 2018 ontvangen.	Met deze brief reageert het kabinet op de motie van Weyenberg c.s. waarin wordt gevraagd om een aanvalsplan tegen krapte. Hierin is ook aandacht voor het voorbereiden van mensen op transities in de samenleving, waarbij LLL een belangrijke rol speelt.
B.2	Matchen op werk	2017-2021 De Kamer wordt dit najaar nader geïnformeerd.	Doel van het Programma Matchen op Werk is het versterken van de gecoördineerde werkgeversdienstverlening in de arbeidsmarktregio's opdat vraag en aanbod beter bij elkaar komen. SZW werkt hierin samen met de 35 arbeidsmarktregio's.
C	Kwetsbare arbeidsmarktpositie		
C.1	Regeling Tijdelijk Scholingsbudget UWV	Vanaf juli 2018 beschikt het UWV over een tijdelijk budget (2018-2020) voor het inkopen van scholingstrajecten voor werklozen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie.	<p>Het amendement van Weyenberg c.s. roept op om werklozen met een kwetsbare arbeidsmarktpositie beter te begeleiden naar werk door in de WW de mogelijkheid te bieden voor scholingstrajecten naar kansberoepen waar veel vraag naar werkenden is.</p> <p>Hiervoor is € 30 miljoen beschikbaar vanuit SZW verspreid over drie jaar (2018-2020). Met een verwacht gemiddeld bedrag van € 2.100 kunnen ongeveer 12.500 werkzoekenden een traject volgen.</p>
D	Ondersteuningsstructuur		
D.1	Tijdelijke regeling cofinanciering projecten dienstverlening werkzoekenden en projecten samenwerking en regie arbeidsmarkt (DWSRA) (subsidieregeling)	Looptijd 15 juni 2016 tot en met 31 december 2018 (eerste tranche) en tot en met 30 juni 2019 (tweede tranche).	<p>De projecten staan open voor O&O-fondsen, werkgeversorganisaties en werknemersorganisaties. Betreft een subsidieregeling van SZW.</p> <p>Het doel is het voorkomen van werkloosheid en het bevorderen van de overgang van werk naar werk in de arbeidsmarktregio's binnen en tussen sectoren, mede door scholing.</p> <p>De subsidieprojecten DWSRA zijn onderdeel van de Doorstart naar nieuw werk, een invulling waartoe het</p>

			vorige kabinet eind 2015 heeft besloten en de Kamer over geïnformeerd. Het ging aanvankelijk over € 40 miljoen, waarvan € 2,5 miljoen voor uitvoeringskosten en € 37,5 miljoen voor subsidies. Inmiddels zijn de projectsubsidies toegekend en deels bevoorschot. Voor de financiële afwikkeling tot en met 2020 is nog een bedrag van € 26,34 miljoen beschikbaar.
D.2	Leerwerkloketten	Structureel.	<p>Leerwerkloketten (regionale samenwerkingsverbanden waarin in ieder geval UWV, gemeenten en onderwijsinstellingen samen werken) bieden laagdrempelige informatie en advies in de arbeidsmarktregio's voor iedereen met vragen op het gebied van scholing. Werkenden en werklozen kunnen bij een leerwerkloket terecht voor gratis advies over leren en werken.</p> <p>SZW biedt structureel budget jaarlijks € 4,5 miljoen De leerwerkloketten ontvangen jaarlijks € 100.000 en dienen voor minimaal 50% aan cofinanciering bij te dragen.</p>
E Regio			
E.1	Regio-envelop (subsidieregeling)	Voor de eerste tranche konden voor 1 september 2018 aanvragen worden ingediend. Deze aanvragen worden nu beoordeeld.	<p>Het doel is het aanpakken van regionale knelpunten waaronder nucleaire problematiek, ESTEC, Zeeland, Eindhoven, Rotterdam-Zuid en de BES-eilanden. Met Regionale Deals en de inzet van de Regio-Envelop wil het kabinet bijdragen aan brede welvaart in Nederland. Onderwijs en arbeidsmarkt kunnen een rol spelen binnen dit kader.</p> <p>T/m 2022 wordt er € 950 miljoen gereserveerd voor de aanpak van regionale knelpunten.</p>
E.2	Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF) (subsidieregeling)	Per januari 2019 gaat de nieuwe regeling open. De nieuwe regeling loopt tot en met 2022.	<p>Het RIF is ingericht op het stimuleren van de regionaal publiek-private samenwerking (PPS) tussen het mbo, bedrijfsleven en overheid, om hiermee de aansluiting van het beroepsonderwijs op de behoeften van de arbeidsmarkt te verbeteren.</p> <p>De effectevaluatie start eind 2018.</p> <p>€ 25 miljoen per jaar vanuit OCW.</p>
F Sectorplannen			
F.1	Regeling Cofinanciering van sectorplannen (subsidieregeling)	De aanvraagtijdvakken zijn reeds gesloten. Lopende projecten ronden af in 2018 en 2019.	<p>Werkgevers- en werknemersorganisaties krijgen een financiële bijdrage van de overheid als zij gezamenlijk plannen maken om mensen aan het werk te krijgen en te houden.</p> <p>Ca. € 100 miljoen vanuit SZW beschikbaar voor om- en bijscholing (2013-2019), aangevuld door minimaal een even hoog bedrag vanuit sociale partners.</p> <p>In 2017 is een eerste tussenevaluatie gepubliceerd. In 2018 vindt een tweede tussenevaluatie plaats. In 2019 volgt een eindevaluatie.</p>
G Onderwijs			
G.1	Levenlanglerenkrediet (lening)	Vanaf 1 sept 2017 is het levenlanglerenkrediet ingevoerd voor de volgende groepen:	Het krediet staat open voor iedereen tot 55 jaar die behoort tot de genoemde groepen en dus geen recht (meer) heeft op studiefinanciering. Het doel is het mogelijk maken voor mensen om (als)nog een opleiding mbo-bol of hoger onderwijs te volgen.

		<ul style="list-style-type: none"> - Alle studenten hoger onderwijs van 30 jaar en ouder - Studenten deeltijd ho jonger dan 30 jaar - Studenten die een 2^e studie ho doen en jonger dan 30 jaar zijn - Studenten mbo-bol van 30 jaar en ouder. 	
G.2	Pilots flexibilisering hoger onderwijs voor volwassenen	Evaluatie en effectmeting experimenten in 2021. Tussenevaluatie experiment leeruitkomsten eind 2018.	<p>De pilots bestaan uit drie experimenten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - experiment leeruitkomsten; - experiment accreditatie onvolledige opleidingen; - experiment educatieve minor. <p>De eerste twee experimenten hebben tot doel het aanbod hoger onderwijs flexibeler te maken en goed te laten aansluiten op zijn gericht op specifieke kenmerken en behoeften van volwassenen. In het derde experiment kunnen mensen na afronding van hun wo-bacheloropleiding alsnog deelnemen aan de educatieve minor en heeft tot doel meer mensen te interesseren in het beroep van leraar .</p> <p>Looptijd: 2016 t/m 2021. Budget: € 31 miljoen (experiment leeruitkomsten) vanuit OCW.</p>
G.3	Vouchers studievoorschot	Onderdeel Wet Studievoorschot. Uitwerking uitvoering in overleg met VH, VSNU en NRTO.	De eerste vier cohorten die instromen in het hoger onderwijs vanaf invoering Wet studievoorschot (2015) profiteren niet van de herinvesteringen in kwaliteit van het hoger onderwijs en worden daarvoor gecompenseerd met vouchers. Deze ontvangen zij bij behalen graad hbo-bachelor of wo-master. Vouchers bedragen € 2.000 en kunnen 5 tot 10 jaar na afstuderen worden verzilverd voor deelname aan geaccrediteerde opleidingen hoger onderwijs. Totale budget is € 640 miljoen voor een periode van 15 jaar.
G.4	Experiment vraagfinanciering hbo (opleidingen in de sectoren Techniek & ICT en Zorg & Welzijn)	Evaluatie en effectmeting 2021. Tussenevaluatie experiment vraagfinanciering eind 2018	<p>Doel is te onderzoeken of het omzetten van reguliere bekostiging in vraagfinanciering met vouchers, de mogelijkheid van deelname op modulaire basis en vrijheid van locatie waar het onderwijs wordt verzorgd leidt tot een flexibeler en aantrekkelijker aanbod dat beter aansluit bij de behoeften van volwassenen en daardoor tot meer deelname, meer gediplomeerden en een grotere tevredenheid.</p> <p>De looptijd van het experiment is van 2016 t/m 2024. Voor de gehele looptijd van het experiment is een additioneel budget beschikbaar van € 40 miljoen.</p>
G.5	Subsidie Praktijkleren	De subsidieregeling loopt tot 1 januari 2019. In het voorjaar 2019 zal het besluit worden genomen over hoe de regeling in 2020 en verder er uit zal zien.	<p>Gericht op werkgevers om hen te stimuleren praktijkleerplaatsen en werkpleerplaatsen aan te bieden.</p> <p>In 2018 is € 201,5 miljoen beschikbaar waarvan € 193,9 miljoen voor de bbl mbo. In 2019 is er € 204,5 miljoen beschikbaar.</p>

G.6	Volwasseneducatie	Recent geëvalueerd en in september 2017 naar de TK gestuurd: Evaluatie wijziging WEB. Kamerstukken II, 28760, nr. 68.	Gemeenten zijn wettelijk verplicht zorg te dragen voor een aanbod volwasseneneducatie (trajecten taal, rekenen en – vanaf 1 januari 2018 – digitale vaardigheden) voor hun inwoners met lage basisvaardigheden (niet-inburgeringsplichtigen, van 18 jaar en ouder). De volwasseneneducatie is daarmee onderdeel van het laaggeletterdheidsbeleid in gemeenten. Contactgemeenten dienen samen met regiogemeenten een regionaal plan voor volwasseneneducatie op te stellen en uit te voeren. Via een specifieke uitkering krijgen (contact)gemeenten jaarlijks € 59 miljoen.
H Bedrijfsleven			
H.1	Human Capital Agenda's (HCA) Topsectoren	Doorlopend beleid.	Iedere topsector heeft een HCA, een actieplan om te investeren in zittend en toekomstig personeel.
I Generieke aftrekmaatregelen			
I.1	Fiscale scholingsaftrek	De fiscale scholingsaftrek wordt afgeschaft en vervangen door de individuele leerrekening.	Dit is een generieke regeling, die geldt voor iedere belastingbetaler en/of de fiscale partner. Het doel is om mensen te stimuleren scholing te volgen, doordat men scholingskosten als aftrekpost voor de loon- en inkomstenbelasting kan opvoeren. € 218 miljoen. De regeling is o.a. geëvalueerd door het CPB, waaruit bleek dat de regeling een hoge dead weight loss kent en niet de kwetsbare groepen bereikt. Het kabinet werkt de komende periode aan een uitgavenregeling om de publieke middelen in te zetten voor het individu.
I.2	Besluit voorwaarden in mindering brengen kosten op transitievergoeding	Betreft huidige wetgeving. Momenteel wordt een wijziging van het besluit voorbereid. Het betreft een verruiming van de aftrekmogelijkheden op basis van het regeerakkoord.	Op grond van het besluit kunnen bepaalde kosten, zoals voor scholing, onder voorwaarden in mindering gebracht worden op de transitievergoeding. Het gaat dan om kosten voor activiteiten die tot doel hebben de inzetbaarheid van de werknemer buiten de organisatie van de werkgever te bevorderen.

Specifieke acties

	Inzet	Stand van zaken	Toelichting
A Oudere werknemers			
A.1	Actieplan Perspectief voor vijftigplussers (waaronder subsidieregeling voor ontwikkeladviezen)	Tot juli 2019 is de subsidie voor ontwikkeladviezen beschikbaar.	Doelgroep zijn werkenden van 45 jaar en ouder in een aantal geselecteerde beroepen. Het gaat dan om beroepen die krimpen, sterk veranderen of waar het fysiek of mentaal zwaar is om in het huidige beroep werkend de aow gerechtigde leeftijd te halen. Het doel is (langdurige) werkloosheid onder ouderen zoveel mogelijk voorkomen, door o.a. te (blijven) investeren in de ontwikkeling van oudere medewerkers. De evaluatie van het ontwikkeladvies maakt deel uit

			van de totale evaluatie van het actieplan Perspectief voor vijftigplussers en zal eind 2019 worden afgerond. € 19 miljoen is in totaal beschikbaar vanuit SZW.
	Ondersteunings- en informatienetwerk voor duurzame inzetbaarheid (subsidie voor project van sociale partners voor duurzame inzetbaarheid)	Tot medio 2020 wordt dit project ondersteund.	Het project betreft een initiatief van AWWN, FNV en CNV om gezamenlijk duurzame inzetbaarheid in bedrijven te bevorderen met praktische adviezen voor werkgevers en werknemers en trajecten voor bedrijven die willen werken aan een cultuurverandering. Het is de invulling van een maatregel uit het actieplan perspectief voor vijftigplussers: het centraal aanspreekpunt voor werkgevers en werknemers voor vragen over hoe ze aan de inzetbaarheid kunnen werken. De Minister van SZW heeft hiervoor € 3,5 miljoen aan subsidie toegekend. Gedurende het project zal op meerdere momenten worden geëvalueerd. Voor het eerst na 1 jaar.
B	MKB		
B.1	Blijvende aandacht voor duurzame inzetbaarheid MKB (diverse acties)	Onderdeel is onder andere een vierjarige subsidie tot eind 2018.	MKB Nederland ontvangt een vierjarige subsidie tot eind 2018 vanuit SZW. Daarmee worden 1000 MKB-bedrijven ondersteund door een adviseur en er wordt een ondersteunende infrastructuur op sector- of brancheniveau ingericht. Het doel is om MKB-bedrijven te stimuleren aan de slag te gaan met duurzame inzetbaarheid en dat te blijven doen. In totaal is € 5 miljoen beschikbaar.
C	Lager opgeleiden / praktisch opgeleiden		
C.1	Gedragsexperiment duurzame inzetbaarheid lager opgeleiden	De resultaten van het experiment zijn naar verwachting eind 2018 gereed.	Het experiment richt zich op werknemers t/m MBO niveau 4. Er wordt onderzocht of managers hun medewerkers kunnen motiveren om te investeren in hun duurzame inzetbaarheid. Het doel is dat deze kwetsbare groep beter geschoold wordt en over een hogere vitaliteit gaat beschikken en daardoor uiteindelijk een betere positie op de veranderende arbeidsmarkt krijgt. Het experiment is een samenwerking met de Algemene Werkgeversvereniging Nederland.
C.2	Levenlang leren labs (bijeenkomsten)	Bijeenkomsten vinden plaats tussen juni en oktober 2018. In november worden resultaten verwacht.	Volwassenen tot maximaal mbo-4 niveau. De deelnemers aan het lab worden uitgedaagd om concrete voorstellen te doen voor belemmeringen die zij t.a.v. leven lang ontwikkelen ervaren.
D	Nederlanders met een migratieachtergrond en asielstatushouders		
D.1	Programma Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt	Brief aan TK reeds in maart 2018 verzonden. Na verwachting starten experimenten in Q4 2018 en Q1 2019.	Het programma ziet op Nederlanders met een migratieachtergrond en asielstatushouders. Het doel is de positie op de arbeidsmarkt van Nederlanders met een migratieachtergrond te verbeteren. Combinaties van werken en leren spelen daarbij een belangrijke rol. Samenwerking met diverse partners in de Taskforce Werk en Integratie. Partners zijn: SER, UAF, VWN,

			COA, VNG, CNV, VNO NCW / MKB-NL, FNV, UWV, Divosa, J&V, SZW, OCW, AWWN, SBB, MBO-raad, Vereniging Hogescholen, ABU, Diversiteit in Bedrijf. € 10 miljoen beschikbaar vanuit SZW. Evaluatiekader wordt verwacht in Q3 van 2018. Elk experiment zal afzonderlijk worden geëvalueerd en ook zal aan het einde van deze kabinetsperiode een evaluatie worden gedaan over het gehele programma. Experimenten en evaluatiekader worden in de loop van 2018 verder uitgewerkt.
E	Technieksector		
E.1	Techniekpact	Tot en met 2020.	Het Techniekpact is erop gericht om de aansluiting van technisch onderwijs op de arbeidsmarkt te verbeteren. De nadruk van het uitvoeren van het Techniekpact ligt in de regio. Het betreft een samenwerking tussen overheden, onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven.
	MKB Idee	B2018 en 2019	Onder de vlag van het Techniekpact en het MKB-Actieplan is EZK gestart met MKB Idee, een aanpak die erop is gericht om (technische) mkb-ondernemers meer handelingsmogelijkheden te bieden om te investeren in scholing en ontwikkeling van huidige en toekomstige.
F	Zorgsector		
F.1	Zorgpact	De activiteiten van het Zorgpact gaan op in het actieleernetwerk uit het Actieprogramma Werken in de Zorg (maart 2018 aan de Tweede Kamer aangeboden).	Het Zorgpact heeft als doel de samenwerking tussen onderwijs, zorginstellingen en overheden van onderaf te ondersteunen en te versterken en zo onderwijs (vmbo, mbo, hbo) en arbeidsmarkt in zorg en welzijn beter op elkaar te laten aansluiten. Regionale zorgpacten zijn gezamenlijk opgestelde actieagenda's die moeten leiden tot meer zorg op maat en adequaat en toekomstbestendig opgeleid personeel in de regio. Op dit moment zijn er 17 regio's met een regionaal zorgpact. Daarnaast zijn er 79 koplopers (= best practices)
F.2	Periodieke registratie wet BIG (wettelijke verplichting)	Naar verwachting wordt voor eind 2018 het wetsvoorstel BIG II aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit wetsvoorstel omvat het opnemen van een eis rondom de deskundigheidsbevordering voor BIG-herregistratie.	Zorgverleners met een BIG-registratie hebben nu bij herregistratie alleen te maken met een werkervaringseis. Het wetsvoorstel voegt daar de eis aan toe van deskundigheidsbevordering van 100 tot 200 uur in 5 jaar, passend bij het deskundigheidsgebied van de zorgverlener.
F.3	Aandacht voor permanent leren in de opleiding	Lopend beleid.	Het is lopend beleid dat in de opleiding wordt gewezen op het belang van permanent leren en ook de benodigde attitude wordt aangeleerd. Betreft samenwerking met beroepsorganisaties en opleidingen. Richt zich op initiële en

			vervolgopleidingen zorg.
F.4	SectorPlanPlus	Eind 2017 gestart.	Er is tot 2021 € 320 miljoen beschikbaar voor scholingsactiviteiten vanuit VWS, variërend van bbl-trajecten tot korte cursussen. Het grootste deel van de middelen is bestemd voor personeel in verpleging en verzorging Zorginstellingen kunnen een aanvraag indienen voor scholingsactiviteiten voor het eigen personeel.
F.5	Stagefonds (subsidieregeling)	Doorlopend.	Het stagefonds is een subsidieregeling van de rijksoverheid waarmee private zorginstellingen een bijdrage in de kosten voor het aanbieden van stageplaatsen wordt geboden. Het richt zich op zorginstellingen die stageplaatsen aanbieden aan mbo- en hbo-studenten in opleidingen voor zorg en welzijn. Per jaar is vanuit VWS € 112 miljoen per jaar beschikbaar.
F.6	Middelen waardigheid en trots	Structureel.	Verpleeghuizen kunnen de middelen inzetten voor deskundigheidsbevordering van het personeel en voor intensivering dagactiviteiten voor cliënten. Vanuit VWS is vanaf 2016 € 110 miljoen beschikbaar, dit budget loopt op tot structureel € 180 miljoen vanaf 2020.
F.7	Transitiemiddelen kwaliteitskader Verpleeghuiszorg	Looptijd 2018 – 2021.	Deze actie richt zich op instellingsoverstijgende regionale problemen voor de implementatie van het kwaliteitskader verpleeghuiszorg. Daarbij kan het gaan om inzet ICT en technologie, arbeidsmarkt en opleiden. Zorgkantoren en verpleeghuizen maken met elkaar afspraken over de inzet van de transitie-middelen. Per jaar is € 50 miljoen beschikbaar vanuit VWS.
F.8	Kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuizen	Looptijd tot en met 2018. Met het hoofdlijnenakkoord 2019-2022 is afgesproken de middelen beschikbaar te houden. De conceptregeling is inmiddels aan de TK gestuurd (voorhang).	Deze actie richt zich op bij- en nascholing van personeel in ziekenhuizen. Hiervoor is jaarlijks € 200 miljoen beschikbaar vanuit VWS.
G	Laaggeletterdheid		
G.1	Tel mee met taal (interdepartementaal actieprogramma)	Met 1 jaar verlengd tot medio 2019. Maakt onderdeel uit van IBP.	De ministeries van OCW, SZW en VWS voeren gezamenlijk het actieprogramma Tel mee met Taal (2016-2019) uit om laaggeletterdheid te voorkomen en te bestrijden. Het doel van het programma is via het ondersteunen van uitvoerende partners (inclusief gemeenten) het bevorderen van maatschappelijke participatie en arbeidsparticipatie via verhoging van

			<p>basisvaardigheden.</p> <p>2016-2018 jaarlijks € 18 miljoen.</p> <p>In 2018 is er € 9 miljoen extra (€ 4 miljoen voor Gelijke Kansen en € 5 miljoen vanuit het regeerakkoord).</p>
H	Integratie uitkering Sociaal Domein		
H.1	Integratie uitkering Sociaal Domein	Structureel (vanaf 2019 wordt een gedeelte van het budget geïntegreerd in de algemene uitkering).	<p>Gemeenten zijn verantwoordelijk voor ondersteuning van werkzoekenden volgens de Participatiewet. Gemeenten kunnen voor scholing voor hun uitkeringsgerechtigden putten uit de financiële middelen uit de Integratie uitkering Sociaal Domein. Het budget wordt landelijk vastgesteld, maar lokaal beslist men over de inzet. Deze verschilt dan ook per gemeente.</p> <p>Doelgroep bestaat over het algemeen uit bijstandsgerechtigden boven de 27 jaar en werkzoekenden zonder uitkering. De scholing bestaat doorgaans uit korte, gerichte scholing bedoeld voor snelle werkhervatting en uitstroom uit de Bijstand.</p>